

А. П. Миргородська,
аспірантка кафедри економіки, обліку та аудиту
Європейського університету (Київ)

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ПІДСИСТЕМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті обґрунтовано та здійснено оцінку показників, що обумовлюють фінансову локальну підсистему як передумову формування інтегральної характеристики підприємницького потенціалу лісогосподарських підприємств.

Ключові слова: підприємницький потенціал, фінансова підсистема, таксономічний показник, вектор-еталон.

А. П. Миргородская
**ОЦЕНКА ФИНАНСОВОЙ ПОДСИСТЕМЫ
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО ПОТЕНЦИАЛА
ЛЕСОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ**

В статье обоснована и осуществлена оценка показателей, которые обуславливают финансовую локальную подсистему как предпосылку формирования интегральной характеристики предпринимательского потенциала лесохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: предпринимательский потенциал, финансовая подсистема, таксономический показатель, вектор-эталон.

A. P. Myrgorodska
**FINANCIAL SUBSYSTEM OF
ENTREPRENEURIAL POTENTIAL ASSESSMENT
FOR THE FORESTRY ENTERPRISES**

In the article the estimation of indicators which cause financial local subsystem as the precondition of forming of the generalizing integrated characteristic of enterprise potential of the forestry enterprises is made.

Key words: enterprise potential, financial subsystem, taxonomical indicator, vector-standard.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання актуальність удосконалення процесу формування підприємницького потенціалу лісогосподарських підприємств посилюється через необхідність вирішення низки екологічних, економічних і соціальних проблем. Серед них найбільш вагомими є проблема забезпеченості та ефективності використання ресурсів і їх властивостей, неефективне ведення лісового господарства в основних сферах та функціональних напрямках діяльності. Одним із дієвих шляхів розв'язання визначених проблем у рамках досягнення стійкого функціонування лісогосподарських підприємств є оцінка їх наявного підприємницького потенціалу. Це передбачає вибір та обґрунтування системи показників, які обумовлюють кожну з локальних підсистем підприємницького потенціалу, зокрема фінансову, оцінювання якої необхідне для створення належної фінансової основи для відновлення і відтворення ресурсно-сировинного потенціалу. Таким чином можна визначити передумови та найбільш перспективні варіанти розвитку підприємств галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Проблемам оцінювання підприємницького потенціалу та його складових присвячені праці таких учених, як Ареф'єва О. В. [1], Артем'єв Б. В. [2], Бузько І. Р. [3], Воронкова А. Е. [4], Дробитько Н. О. [5], Ігнатієва І. А. [6], Микитенко В. В. [7], Репіна І. М. [9], Сутиріна С. [10], Чухрай Н. І. [11]. Проте невирішеними залишаються питання, пов'язані з оцінюванням підприємницького потенціалу підприємств лісового господарства в аспекті виявлення перспектив забезпечення його стійкого функціонування та розвитку.

Мета статті полягає в обґрунтуванні показників, що обумовлюють фінансову локальну підсистему підприємницького потенціалу лісогосподарських підприємств Чернігівської області, та її оцінюванні за допомогою використання методу таксономії.

Основні результати дослідження. З огляду на специфіку фінансової діяльності досліджуваних лісогосподарських підприємств до показників, що характеризують

їх фінансовий потенціал, доцільно віднести: коефіцієнт покриття (загальної ліквідності), коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів, коефіцієнт забезпеченості власними коштами, коефіцієнт оборотності власного капіталу та коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості. Саме вони в комплексі розкривають наявний фінансовий стан підприємства, його спроможність до позитивних зрушень у напрямі забезпечення стійкого функціонування (табл. 1).

Аналізуючи динаміку коефіцієнта загальної ліквідності лісогосподарських підприємств Чернігівської області у 2006–2010 роках, слід зауважити на тому, що лише ДП «Городнянське ЛГ» та ДП «Остерське ЛГ» мають значення коефіцієнта протягом аналізованого періоду понад 2. Це свідчить, з одного боку, про можливість підприємств забезпечувати свої поточні зобов'язання, а з другого – про неефективне управління коштами, що негативно позначається на прибутковості. Решта підприємств мають критичне значення коефіцієнта покриття – менше або дорівнює 1, що вказує на їх неліквідний баланс. Низькі та від'ємні значення коефіцієнта забезпеченості власними обіговими коштами ДП «Борзнянське ЛГ» і ДП «Корюківське ЛГ» у 2008 році, ДП «Холминське ЛГ» – у 2007 та ДП «Ніжинське ЛГ» протягом усього аналізованого періоду свідчать про необхідність підвищення інвестиційної привабливості підприємств, активізації їх кредитної політики. Це не лише дозволить зменшити собівартість продукції, а й сприятиме залученню довготермінових кредитних ресурсів, що надасть додаткову можливість формування власного обігового капіталу для покращання результатів фінансово-господарської діяльності підприємств та створення передумов їх розвитку. Значення коефіцієнта оборотності власного капіталу протягом 2006–2010 років за всіма досліджуваними підприємствами коливається в межах від 0,24 до 1,53, що свідчить про доволі низький рівень ділової активності й неефективне вкладення фінансових ресурсів у активи. Причини такого стану – скорочення обсягу виручки від реалізації і неефективна система уп-

равління активами, що негативно позначається на фінансовому потенціалі підприємств галузі та збільшує їх залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Визначені коефіцієнти як показники фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств дозволяють проаналізувати й оцінити їх потенціал з точки зору господарської діяльності. Серед недоліків розрахунку коефіцієнтів слід назвати ігнорування галузевих особливостей, що суттєво змінює оцінку фінансової складової підприємницького потенціалу та не надає достатньої інформації для прийняття ефективних управлінських рішень щодо його підвищення. Оцінювання фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств є складним багатофакторним завданням. Тому для його вирішення вважаємо за доцільне використати метод таксономії, який дає змогу оперувати великим спектром показників і дозволить застосувати комплексний підхід при проведенні досліджень, спрямованих на одержання узагальненої оцінки підприємницького потенціалу.

На першому етапі обчислення таксономічного показника фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств формується матриця спостережень, елементами якої є визначені показники (табл. 2).

Наступним етапом є стандартизація значень елементів матриці (табл. 3) за формулою:

$$Z_i = \frac{X_i}{\bar{X}}, \quad (1)$$

де Z_i – стандартизоване значення n -го показника i -ої локальної підсистеми підприємницького потенціалу; X_i – значення n -го показника локальної підсистеми підприємницького потенціалу; \bar{X} – середнє значення n -го показника i -ої локальної підсистеми підприємницького потенціалу.

Відповідно до проведених розрахунків значень елементів матриці фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств Чернігівської області визначено вектор-еталон (P_0) для кожного із досліджуваних підприємств, який має такі координати: ДП «Борзнянське ЛГ» - $P_0БЛГ = (1,262; 1,222; 5,250; 1,248; 1,113)$; ДП «Городнянське ЛГ» - $P_0ГЛГ = (1,613; 1,485; 1,744; 1,140; 1,211)$; ДП «Добрянське ЛГ» - $P_0ДЛГ = (1,143; 1,623; 1,635; 1,212; 1,211)$; ДП «Корюківське ЛГ» - $P_0КЛГ = (1,121; 1,272; 2,369; 1,158; 1,705)$; ДП «Ніжинське ЛГ» - $P_0НЛГ = (1,888; 1,484; 1,287; 1,380)$; ДП «Н-Сіверське ЛГ» - $P_0Н-СЛГ = (1,130; 1,187; 1,187; 1,453; 1,104; 1,938)$; ДП «Остерське ЛГ» - $P_0ОЛГ = (1,238; 1,049; 1,068; 1,250; 1,642)$; ДП «Прилуцьке ЛГ» - $P_0ПЛГ = (1,556; 1,020; 1,137; 1,225; 1,409)$; ДП «Семенівське ЛГ» - $P_0СЛГ = (1,136; 1,182; 2,667; 1,180; 1,488)$; ДП «Холминське ЛГ» - $P_0ХЛГ = (1,187; 1,182; 2,667; 1,180; 1,255)$.

Для обчислення таксономічного показника i -го показника фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу

Показники, що обумовлюють фінансову локальну підсистему підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств Чернігівської області

Таблиця 1

Період	Борзнянське ЛГ	Городнянське ЛГ	Добрянське ЛГ	Корюківське ЛГ	Ніжинське ЛГ	Н-Сіверське ЛГ	Остерське ЛГ	Прилуцьке ЛГ	Семенівське ЛГ	Холминське ЛГ
	Коефіцієнт загальної ліквідності									
2006	0,99	4,44	2,056	1,27	0,88	1,22	2,66	3,53	1,7	1,65
2007	0,88	5,69	1,613	1,27	0,89	1,23	3,07	2,05	1,72	1,33
2008	0,89	2,52	2,00	0,81	0,89	1,19	2,92	1,73	1,83	1,2
2009	1,27	2,43	1,9	1,22	1	1,26	3,76	1,92	1,72	1,38
2010	1,36	2,56	1,42	1,32	2,22	1,43	2,77	2,11	2,05	1,73
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів										
2006	0,431	0,059	0,246	0,298	0,262	0,38	0,15	0,3	0,246	0,27
2007	0,511	0,066	0,285	0,282	0,304	0,43	0,17	0,3	0,251	0,5
2008	0,322	0,199	0,307	0,426	0,417	0,42	0,16	0,29	0,247	0,52
2009	0,389	0,173	0,382	0,473	0,273	0,52	0,16	0,29	0,243	0,52
2010	0,439	0,174	0,586	0,381	0,151	0,44	0,17	0,29	0,241	0,39
Коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами										
2006	0,029	0,872	0,52	0,372	-0,168	0,07	0,63	0,43	0,42	0,344
2007	0,046	0,648	0,381	0,215	-0,309	0,2	0,56	0,53	0,47	-0,028
2008	-0,041	0,537	0,439	-0,224	-0,21	0,17	0,59	0,39	0,375	0,057
2009	0,113	0,444	0,183	0,18	-0,669	0,17	0,63	0,47	0,397	0,057
2010	0,252	0,528	0,066	0,24	-0,215	0,25	0,54	0,51	0,498	0,217
Коефіцієнт оборотності власного капіталу										
2006	0,438	0,655	0,73	0,94	0,717	1,4	0,695	0,455	0,683	1,05
2007	0,387	0,78	0,94	1,055	0,447	1,425	1,025	0,61	0,739	1,186
2008	0,35	0,83	0,645	1,19	0,5135	1,525	0,665	0,705	0,787	1,236
2009	0,24	0,865	0,96	1,17	0,6065	1,19	0,78	0,785	0,844	1,415
2010	0,339	0,665	0,685	0,785	0,7915	1,365	0,935	0,65	0,654	1,106
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості										
2006	14,9	31,58	21,27	17,22	46,44	11,00	15,13	10,48	35,48	24,14
2007	18,45	60,98	20,41	21,5	34,28	54,04	20,79	0,96	30,54	27,36
2008	21,11	29,34	19,08	34,94	21,09	31,49	36,41	10,42	19,05	21,45
2009	20,02	20,31	13,17	13,44	25,22	20,48	15,36	7,79	17,29	16,28
2010	20,33	18,66	13,92	15,35	41,25	22,37	23,2	7,57	16,84	19,76

Джерело: Складено автором на основі даних Чернігівського ОУЛГ

Результати розрахунку середнього значення i -го показника фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств Чернігівської області

Таблиця 2

Значення	Борзнянське ЛГ	Городнянське ЛГ	Добрянське ЛГ	Корюківське ЛГ	Ніжинське ЛГ	Н-Сіверське ЛГ	Остерське ЛГ	Прилуцьке ЛГ	Семенівське ЛГ	Холминське ЛГ
	Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)									
\bar{X}	1,078	3,528	1,798	1,178	1,176	1,266	3,036	2,268	1,804	1,458
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів										
\bar{X}	0,418	0,134	0,361	0,372	0,281	0,438	0,162	0,294	0,246	0,440
Коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами										
\bar{X}	0,048	0,5002	0,3178	0,1566	-0,314	0,172	0,59	0,466	0,432	0,1294
Коефіцієнт оборотності власного капіталу										
\bar{X}	0,351	0,759	0,792	1,028	0,615	1,381	0,820	0,641	0,741	1,199
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості										
\bar{X}	18,96	32,17	17,57	20,49	33,66	27,88	22,18	7,44	23,84	21,80

Джерело: Складено автором на основі даних Чернігівського ОУЛГ

Таблиця 3

Результати стандартизації значень елементів матриці фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств Чернігівської області

Період	Борзнянське ЛГ	Городнянське ЛГ	Добрянське ЛГ	Корюківське ЛГ	Ніжинське ЛГ	Н-Сіверське ЛГ	Остерське ЛГ	Прилуцьке ЛГ	Семенівське ЛГ	Холмиське ЛГ
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)										
Z_i	0,918	1,259	1,143	1,078	0,748	0,964	0,876	1,556	0,942	1,132
	0,816	1,613	0,897	1,078	0,757	0,972	1,011	0,904	0,953	0,912
	0,826	0,714	1,112	0,688	0,757	0,940	0,962	0,763	1,014	0,823
	1,178	0,689	1,057	1,036	0,850	0,995	1,238	0,847	0,953	0,947
	1,262	0,726	0,790	1,121	1,888	1,130	0,912	0,930	1,136	1,187
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів										
Z_i	1,031	0,440	0,681	0,801	0,932	0,868	0,926	1,020	1,000	0,614
	1,222	0,493	0,789	0,758	1,082	0,982	1,049	1,020	1,020	1,136
	0,770	1,485	0,850	1,145	1,484	0,959	0,988	0,986	1,004	1,182
	0,931	1,291	1,058	1,272	0,972	1,187	0,988	0,986	0,988	1,182
	1,050	1,299	1,623	1,024	0,537	1,005	1,049	0,986	0,980	0,886
Коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами										
Z_i	0,604	1,744	1,635	2,369	-0,535	0,407	1,068	0,923	0,972	2,667
	0,958	1,296	1,198	1,369	-0,984	1,163	0,949	1,137	1,088	-0,217
	-0,854	1,074	1,381	-1,427	-0,669	0,988	1,000	0,837	0,868	0,442
	2,354	0,888	0,575	1,146	-2,131	0,988	1,068	1,009	0,919	0,442
	5,250	0,500	0,208	1,529	-0,685	1,453	0,915	1,094	1,153	1,682
Коефіцієнт оборотності власного капіталу										
Z_i	1,248	0,863	0,922	0,914	1,166	1,014	0,848	0,710	0,922	0,876
	1,103	1,028	1,187	1,026	0,727	1,032	1,250	0,952	0,997	0,989
	0,997	1,094	0,814	1,158	0,835	1,104	0,811	1,100	1,062	1,031
	0,684	1,140	1,212	1,138	0,986	0,862	0,951	1,225	1,139	1,180
	0,966	0,876	0,865	0,764	1,287	0,988	1,140	1,014	0,883	0,922
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості										
Z_i	0,786	0,982	1,211	0,840	1,380	0,395	0,682	1,409	1,488	1,107
	0,973	1,896	1,162	1,049	1,018	1,938	0,937	1,129	1,281	1,255
	1,113	0,912	1,086	1,705	0,627	1,129	1,642	1,401	0,799	0,984
	1,056	0,631	0,750	0,656	0,749	0,735	0,693	1,047	0,725	0,747
	1,072	0,580	0,792	0,749	1,225	0,802	1,046	1,017	0,706	0,906

Таблиця 4

Результати розрахунку відстаней фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісгосподарських підприємств Чернігівської області

Період	Борзнянське ЛГ	Городнянське ЛГ	Добрянське ЛГ	Корюківське ЛГ	Ніжинське ЛГ	Н-Сіверське ЛГ	Остерське ЛГ	Прилуцьке ЛГ	Семенівське ЛГ	Холмиське ЛГ
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)										
C_{io}	0,116	0,123	0,0001	0,002	1,300	0,029	0,130	0,000	0,036	0,004
	0,203	0,0001	0,063	0,002	1,277	0,026	0,053	0,423	0,032	0,078
	0,194	0,810	0,001	0,185	1,277	0,036	0,078	0,624	0,014	0,130
	0,006	0,846	0,008	0,008	1,082	0,020	0,0001	0,504	0,032	0,058
	0,0001	0,792	0,123	0,0001	0,0001	0,0001	0,109	0,397	0,0001	0,0001
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів										
C_{io}	0,036	1,103	0,884	0,2209	0,3025	0,1024	0,0144	0,0001	0,0004	0,3249
	0,000	0,980	0,689	0,2601	0,1600	0,0441	0,0001	0,0001	0,0001	0,0025
	0,203	0,000	0,593	0,0169	0,0001	0,0529	0,0036	0,0009	0,0004	0,0001
	0,084	0,036	0,325	0,0001	0,2601	0,0001	0,0036	0,0009	0,0009	0,0001
	0,029	0,036	0,000	0,0625	0,9025	0,0324	0,0001	0,0009	0,0016	0,0900
Коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами										
C_{io}	21,623	0,000	0,000	8,468	7,129	1,103	0,000	0,048	0,033	0,000
	18,404	0,203	0,190	11,223	9,734	0,084	0,014	0,000	0,004	8,323
	37,210	0,449	0,064	9,242	7,840	0,221	0,005	0,090	0,082	4,955
	8,410	0,740	1,121	20,250	18,148	0,221	0,000	0,017	0,055	4,955
	0,000	1,538	2,033	9,364	7,952	0,000	0,024	0,002	0,000	0,972
Коефіцієнт оборотності власного капіталу										
C_{io}	0,000	0,084	0,085	0,060	0,015	0,008	0,168	0,270	0,048	0,096
	0,021	0,014	0,001	0,018	0,315	0,005	0,000	0,073	0,020	0,040
	0,064	0,004	0,159	0,000	0,205	0,000	0,203	0,017	0,006	0,026
	0,319	0,000	0,000	0,000	0,091	0,059	0,096	0,000	0,000	0,000
	0,080	0,073	0,121	0,156	0,000	0,014	0,014	0,044	0,068	0,073
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості										
C_{io}	0,109	0,846	0,000	0,757	0,000	2,372	0,922	0,000	0,000	0,023
	0,020	0,000	0,003	0,436	0,137	0,000	0,504	1,638	0,044	0,000
	0,000	0,980	0,017	0,000	0,578	0,656	0,000	0,000	0,476	0,073
	0,004	1,613	0,212	1,103	0,410	1,440	0,903	0,130	0,578	0,260
	0,002	1,742	0,176	0,922	0,029	1,300	0,360	0,152	0,608	0,123

Джерело: Складено автором на основі даних Чернігівського ОУЛГ

лісогосподарських підприємств Чернігівської області необхідно визначити відстань між окремими спостереженнями і вектором-еталоном (табл. 4), яка розраховується за формулою:

$$C_{io} = \sqrt{\sum_{i=1}^m (Z_{ij} - Z_{oi})^2}, \quad (2)$$

де C_{io} – відстань між окремими спостереженнями та вектором-еталоном;

Z_{ij} – стандартизоване значення j -го фактора впливу;

Z_{oi} – стандартизоване значення i -го показника у векторі-еталоні.

Отримані значення відстаней фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісогосподарських підприємств Чернігівської області дозволили розрахувати таксономічний показник кожного з показників, що обумовлюють фінансову локальну підсистему підприємницького потенціалу (табл. 5) за формулою:

$$K_i = 1 - d_i, \quad (3)$$

де K_i – таксономічний показник i -го показника фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу; d_i – число отриманих частинних функцій.

Інтерпретація отриманих значень таксономічного показника фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісогосподарських підприємств Чернігівської області дозволяє стверджувати, що визначені нами показники є доцільними в аспекті дослідження та оцінки фінансового потенціалу, оскільки саме вони відображають фінансову спроможність досліджуваних підприємств до підвищення підприємницького потенціалу, а побудований таксономічний показник синтетично характеризує зміни значень ознак досліджуваних показників.

Висновки. Коефіцієнт таксономії показників фінансового потенціалу як локальної підсистеми підприємницького потенціалу лісогосподарських підприємств Чернігівської області є нестабільним протягом аналізованого періоду, оскільки він має значення, які коливаються від високого 0,999 до від'ємного -20,62. Це свідчить про падіння ступеня ліквідності, зростання частки простроченої дебіторської заборгованості, невисоку частку власних джерел та порушення рівноваги щодо забезпечення фінансовими ресурсами підприємства.

Таким чином, визначені й обґрунтовані показники фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу дозволяють проаналізувати інші локальні підсистеми підприємницького потенціалу підприємства, зокрема фінансову, кадрову, управлінську, маркетингову, ресурсно-сировинну тощо, та становлять інструментальну базу для подальшої розробки підходу щодо оцінки підприємницького потенціалу як інтегральної характеристики сукупності ресурсів і функціональних можливостей лісогосподарських підприємств.

Література

1. Ареф'єва О. В. Планування економічної безпеки підприємств / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 210 с.
 2. Артемьев Б. В. Проблемы оценки потенциала предприятия / Б. В. Артемьев // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля : зб. наук. праць. – 2006. – Ч. 2. – № 4(98). – С. 7–11.

3. Бузько І. Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємств : монографія / І. Р. Бузько, І. Є. Дмитренко, О. А. Сущенко. – Алчевськ : ДГМІ, 2002. – 216 с.
 4. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация : монография / А. Э. Воронкова. – Луганск : Изд-во Восточноукраинского национального университета, 2000. – 315 с.
 5. Дробитько Н. А. Диагностика конкурентоспособности и стратегического потенциала предприятия / Н. А. Дробитько // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. праць. – 2005. – № 3(15). – С. 32–34.
 6. Ігнатієва І. А. Методологічні аспекти управління стратегічним потенціалом підприємства / І. А. Ігнатієва // Проблеми науки. – 2005. – № 1. – С. 8–12.
 7. Микитенко В. В. Діагностика стратегічного потенціалу підприємства / В. В. Микитенко, І. А. Ігнатієва // Вісник економічної науки України. – 2005. – № 2. – С. 77–80.
 8. Параконный А. В. Классификация методов оценки экономического потенциала предприятия / А. В. Параконный, С. В. Параконный // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля : зб. наук. праць. – 2006. – Ч. 1. – № 4(98). – С. 174–178.
 9. Репіна І. М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління / І. М. Репіна // Вісник Української академії державного управління при Президенті України. – 1998. – № 2. – С. 262–271.
 10. Сутиріна С. Визначення місця стратегічного потенціалу в управлінні підприємством / С. Сутиріна // Економіст. – 2007. – № 2. – С. 45–47.
 11. Чухрай Н. І. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове та логістичне забезпечення : монографія / Н. І. Чухрай. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2002. – 186 с.

Стаття надійшла до редакції 2 червня 2012 року

Таблиця 5

Значення таксономічного показника i -го показника фінансової локальної підсистеми підприємницького потенціалу підприємств Чернігівської області

Період	Борзнянське ЛГ	Городнянське ЛГ	Добрянське ЛГ	Корюківське ЛГ	Ніжинське ЛГ	Н-Сіверське ЛГ	Остерське ЛГ	Прилуцьке ЛГ	Семенівське ЛГ	Холмиське ЛГ
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)										
2006	0,884	0,877	0,9999	0,998	-0,3	0,971	0,87	1	0,964	0,996
2007	0,797	0,9999	0,937	0,998	-0,277	0,974	0,947	0,577	0,968	0,922
2008	0,806	0,19	0,999	0,815	-0,277	0,964	0,922	0,376	0,986	0,87
2009	0,994	0,154	0,992	0,992	-0,082	0,98	0,9999	0,496	0,968	0,942
2010	0,9999	0,208	0,877	0,9999	0,9999	0,9999	0,891	0,603	0,9999	0,9999
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів										
2006	0,964	-0,103	0,116	0,7791	0,6975	0,8976	0,9856	0,9999	0,9996	0,6751
2007	1	0,02	0,311	0,7399	0,84	0,9559	0,9999	0,9999	0,9999	0,9975
2008	0,797	1	0,407	0,9831	0,9999	0,9471	0,9964	0,9991	0,9996	0,9999
2009	0,916	0,964	0,675	0,9999	0,7399	0,9999	0,9964	0,9991	0,9991	0,9999
2010	0,971	0,964	1	0,9375	0,0975	0,9676	0,9999	0,9991	0,9984	0,91
Коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами										
2006	-20,623	1	1	-7,468	-6,129	-0,103	1	0,952	0,967	1
2007	-17,404	0,797	0,81	-10,223	-8,734	0,916	0,986	1	0,996	-7,323
2008	-36,21	0,551	0,936	-8,242	-6,84	0,779	0,995	0,91	0,918	-3,955
2009	-7,41	0,26	-0,121	-19,25	-17,148	0,779	1	0,983	0,945	-3,955
2010	1	-0,538	-1,033	-8,364	-6,952	1	0,976	0,998	1	0,028
Коефіцієнт оборотності власного капіталу										
2006	1	0,916	0,915	0,94	0,985	0,992	0,832	0,73	0,952	0,904
2007	0,979	0,986	0,999	0,982	0,685	0,995	1	0,927	0,98	0,96
2008	0,936	0,996	0,841	1	0,795	1	0,797	0,983	0,994	0,974
2009	0,681	1	1	1	0,909	0,941	0,904	1	1	1
2010	0,92	0,927	0,879	0,844	1	0,986	0,986	0,956	0,932	0,927
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості										
2006	0,891	0,154	1	0,243	1	-1,372	0,078	1	1	0,977
2007	0,98	1	0,997	0,564	0,863	1	0,496	-0,638	0,956	1
2008	1	0,02	0,983	1	0,422	0,344	1	1	0,524	0,927
2009	0,996	-0,613	0,788	-0,103	0,59	-0,44	0,097	0,87	0,422	0,74
2010	0,998	-0,742	0,824	0,078	0,971	-0,3	0,64	0,848	0,392	0,877

Джерело: Складено автором на основі даних Чернігівського ОУЛГ